

VIKSÄNG

OMGIVANDE LANDSKAP/SIKTLINJER

Viksängskyrkan ligger i östra delen av Västerås stad. Stadsdelen Viksäng har sitt ursprung i Västmanlands regemente som förlades hit i början av 1900-talet. Det återstår idag ett fåtal bevarade byggnader, två kaserner och det dåvarande kanslihuset, i Viksäng som berättar om tiden som regementsområde i början av 1900-talet. Stadsdelen Viksäng byggdes med bostäder huvudsakligen under 1960-talet på det tidigare regementsområdet.

VÄGNÄT/STIGAR/VATTENDRAG

Kyrkomiljön är synlig och tillgänglig intill Björnövågen som gränsar till bostadsområdet Viksäng i norr.

KYRKAN, DESS PLACERING OCH BYNS UTBREDELSE

I slutet av 1800-talet flyttades Västmanlands regemente från exercisplatsen på Salbohed i Västerfärnebo till östra utkanten av Västerås. Grundstenen lades den 5 juli 1904 och i oktober två år senare stod ett nytt kasernområde färdigt. Snart därefter bildades sammanslutningen ”De värnpliktiges vänner” för att samla in pengar till ett soldathem. Bygget kom i gång 1910. För ritningarna svarade Västeråsarkitekten Arvid Grane. Invigningen förrättades 1912 av biskop Nils Lövgren. Förutom kyrksal rymde soldathemmet bibliotek, lärum och en vaktmästarbostad. Byggnaden var formad i nationalromantisk stil. De yttre dragen finns till stor del kvar. Norr om kyrkan står en spånklädd klockstapel som tillkom 1946–1947 genom donaton av konsulparet Anna och Yngve Svensson.

Regementet lades ned 1927 och året därefter etablerades Centrala flygverkstaden Västerås (CVV) i Viksäng. Sveriges första flygflottilj F1 var förlagd till Viksäng 1929 fram till 1944 då den flyttades till en ny förläggning vid Hässlö. Viss verksamhet fanns dock kvar i Viksäng. Västerås stad köpte marken på Viksäng med kaserner med mera av Kronan 1960. Efter regementets nedläggning överläts kyrkan till stadens kvarvarande flygflottiljen och sedan till Domkyrkoförsamlingen. Omvandlingen till stadsdelskyrka medförde ökade lokalbehov. Därför uppfördes församlingshemmet Arken i anslutning

till kyrkan vid en stenlagd gårdsplan. Församlingshemmet byggdes 1973 och byggdes ut 1997. Kasernbyggnaderna som tillhört Västmanlands regemente ingår nu i ett bostadsområde, utbyggt i slutet av 1980-talet.

GRÖNSTRUKTUR

Kyrktomten ligger i anslutning till ett strövområde. Mot söder utbreder sig en park med utomhusaltare, en lekplats och ett ditflyttat, före detta soldattorp. Området skuggas av resliga aspar och ekar med utvuxna kronor.

BEBYGGELSE

Soldattorpet uppfördes troligen i Tillberga åt den indelta soldaten Hällman i rote 86 år 1817. Byggnaden flyttades 1923 till Björnövägen och användes då bland annat som förläggning för underofficerare som deltog i de övningar som ägde rum på övningsplatsen "Kungsängen". Därefter användes byggnaden som scoutlokal. 1973 flyttades soldattorpet till dess nuvarande plats och övergick från stadens ägo till kyrkans ägo.

<i>Byggnadstyp</i>	<i>Årtal</i>	<i>Kommentar</i>
Ja Kyrkan Prästgård	1912	
Ja Sockenstuga Klockargård Fattigstuga Skolhus Tiondebod Sockenmagasin Kyrkstall Annat	1973	Församlingshem Soldattorp 1817/1923

TIDSPERIOD OCH VÄRDERING

Äldre medeltid till 1350	o	1 Betydande värde som helhet
Yngre medeltid 1350–1550		2 Betydande värde i delar
1550–1760		3 Få betydande värden
1760–1860		
1860–1920		
o 1920–2000		
Blandad tidsperiod		

UTMÄRKANDE KARAKTÄRSDRAG

Kyrka med drag av fornnordisk stil. Få byggnader från olika perioder och ursprung med omgivande öppen park

ANVÄNDNING IDAG

Kyrklig verksamhet

ATT TÄNKA PÅ

Kyrkobyggnaden, kyrkotomten, de kyrkliga inventarierna och begravningsplatsen skyddas genom 4:e kapitlet kulturmiljölagen.

Miljöbalkens generella biotopskydd gäller för odlingsrösen, stenmurar, åkerholmar, alléer (även enkelradig), småvatten och våtmarker, källor samt pilevallar (hamlade träd på rad).

Delar av marken inom området kan regleras av detaljplan enligt plan- och bygglagen.

VIDARE UNDERSÖKNINGAR

KÄLLOR

Vård- och underhållsplan Viksängskyrkan, Svenska kyrkan, Västerås stift 2008.

Viksängs kyrka- inventering av kulturhistoriska värden, Västmanlands läns museum, moderna kyrkor 2018.

Kulturarv Västmanland www.kulturarvvastmanland.se 2021-11-08

Viksängs kyrka. Foto: Västmanlands läns museum.

Före detta soldattorp. Foto: Västmanlands läns museum.

Församlingshem. Foto: Västmanlands läns museum.

Församlingshem. Foto: Västmanlands läns museum.

Församlingshem. Foto: Västmanlands läns museum.